

особливості людини, формує відчуття незахищеності, демотивованості, страху втрати роботи як джерела доходу, загрози скорочення. Це в свою чергу знижує привабливість праці та посилює вимушену мотивацію. Сукупність професійних проблем, пов'язаних із складною кадровою ситуацією, нестачею спеціалістів необхідної кваліфікації, старінням персоналу, не тільки погіршують мотивацію, а й призводять до трудових конфліктів, що може викликати стихійне формування нової моделі поведінки у мікросередовищі. В таких умовах загальний настрій людини характеризується як песимістичний, частіше виникають депресивні стани. Тому особливо в таких ситуаціях необхідна мотиваційна підтримка персоналу з боку керівництва.

Список використаних джерел

1. Жуковська Т. О. Фактори і причини кризи мотивування продуктивності праці персоналу українських машинобудівних підприємств / Т. О. Жуковська // Економічний простір. – 2010. – №34. – С. 166–177.
2. Пиц В. І. Реалії розвитку ринкових відносин у сфері оплата праці в Україні // Збірник наук. –техн. праць Національного лісотехнічного університету України / В. І. Пиц. – Львів, 2007.–Вин. 17.5.–С. 171–175.
3. Ровенська В. В. Мотивація персоналу в період економічної кризи / В. В. Ровенська // Вісник економічної науки України. – 2010. – № 1. – С. 88–90.
4. Сайт Головного управління статистики в Хмельницькій області: Експрес–випуск від 26.01.2012. №19 // Режим доступу: www.km.ukrstat.gov.ua
5. Чумаченко Н. Г. Проблемы трудовой мотивации работников // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії : зб. наук. пр. / Н. Г. Чумаченко, А. Л. Еськов. – Краматорськ, 2008 . – №2 02). – С. 285–289.

Annotation. In the articles certain basic problems which determine economic development of enterprises of engineer. Grounded consequences of influence of found out problems on motivation of personnel of enterprise.

Key words: motivation, personnel, machine–building enterprises, problems.

УДК 631:339.1

**Куріпченко І.О., аспірантка Луганського
національного аграрного університету**

СТРАТЕГІЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ДИВЕРСИФІКАЦІЮ РИНКІВ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ

У статті наведено результати дослідження на прикладі типового аграрного підприємства Луганської області щодо залучення інвестицій на зміну обладнання для зернового току з метою наблизити якість зерна і соняшника до стандартів Світової організації торгівлі. Мета дослідження полягає у обґрунтуванні результатів зміни внутрішнього ринку збуту продукції на зовнішній при застосуванні важливої інноваційно-інвестиційної стратегії аграрних підприємств.

Ключові слова: інновації, інвестиції, ефективність, ринки збуту, стратегія розвитку, проект.

Постановка проблеми. Підвищення ефективності сільського господарства є однією з найважливіших задач національної економіки України. Перехід економіки до ринку передбачає необхідність докорінної перебудови економічних відносин в

аграрному секторі. Сутність її полягає в наданні сільським жителям можливості бути самостійними і творчими в своїй праці, ставати підприємцями і власниками, самім вирішувати, яку продукцію виробляти і де її реалізовувати. Результати фінансово-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств свідчать про значний недобір прибутку з-за відсутності скоординованої політики аграрних підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках аграрної продукції. Проблема ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах господарювання полягає у тому, що аграріям «дозволяють» виростити урожай, а от, коли настає період реалізації вирощеного у велику гру за гроші селян вступає досить потужна група трейдерів, в першу чергу на ринку рослинницької продукції, а саме на ринках зерна і соняшника.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми підвищення ефективності функціонування аграрних підприємств на ринку рослинницької продукції присвятили багато публікацій вітчизняні науковці: Дергач І.В., Кушнір І.В., Олійник О.В., Ткаченко В.Г., Наумов Ю.Ф.

Об'єм виробництва сільськогосподарської продукції є одним з основних показників, що характеризують діяльність сільськогосподарських підприємств. Від його величини залежить об'єм реалізації продукції, а значить, і міра задоволення потреби населеній в продуктах харчування, а промисловості – в сировині. Від об'єму⁷ виробництва продукції залежать також рівень її собівартості, сума прибутку, рівень рентабельності, фінансове положення підприємства, платоспроможність господарства і його конкурентна позиція на внутрішньому і зовнішньому ринках аграрної продукції.

Задача по збільшенню виробництва продукції повинна вирішуватися головним чином за рахунок росту врожайності на основі підвищення рівня матеріально–технічного постачання, збільшення постачання мінеральних добрив, захисту рослин від хвороб, шкідників і бур'янів, прискорення впровадження у виробництво високотоваржайних сортів і гібридів сільськогосподарських культур, застосування мір матеріального стимулювання сільськогосподарських працівників, подальшого розвитку наукових досліджень в сільському господарстві. Особлива увага при цьому повинна приділятися науково-обґрунтованим сівозмінам і удосконаленню структури посівних площ, підвищенню ефективності використання добрив і інших ресурсів. Ці заходи дозволять постійно збільшувати виробництво і якість продукції, підвищувати ефективність вирощування сільськогосподарських культур.

Максимальне виробництво продукції з одиниці земельної площі, при мінімальних витратах праці і коштів – головний критерій ефективності сільськогосподарського виробництва. Це дійсно так, бо в наш час дуже важливо сільськогосподарське виробництво розміщати з таким розрахунком, щоб максимальна якість кожного виду продукції досягалася мінімальними витратами. Це дозволяє аграрним товаровиробникам забезпечувати міцну конкурентну позицію на ринку аграрної продукції.

Одним з напрямків підвищення ефективності аграрного виробництва слід рахувати самостійний вихід аграрних підприємств на зовнішній ринок продукції рослинництва.

Формулювання мети статті. Мета нашого дослідження полягає у обґрунтуванні результатів зміни внутрішнього ринку збуту продукції на зовнішній при застосуванні зваженої інноваційно-інвестиційної стратегії аграрних підприємств.

Основний матеріал дослідження. На прикладі типового аграрного підпри-

ємства «Степове» Слов'яносербського району Луганської області ми зробили розрахунки щодо залучення інвестицій на зміну обладнання для зернового току⁷ з метою наблизити якість зерна і соняшника до стандартів Світової організації торгівлі.

Інвестиції означають, як правило, великі початкові капіталовкладення, що впливають на прибутковість підприємства. Тому ці капіталовкладення повинні розглядатися з точки зору витрат і прибутку. Перший важливий крок у вирішенні питанім, чи варто приймати проект, – це підрахунок початкових витрат. У випадку, коли відомо, скільки грошових коштів потрібно для реалізації проекту, їх можна порівняти з майбутніми прибутками, і на цій основі прийняти рішення про доцільність інвестиції. Підприємство планує купити нове обладнання вартістю 350 000 грн. При цьому воно продає старе за 127 000 грн. Старе обладнання було придбане 2 роки тому за 180 000 грн. При купівлі нового обладнання необхідно додатково заплатити 250 грн. за доставку та 1280 грн. за монтаж (табл. 1). Визначити вартість проекту, якщо ставка оподаткування прибутку – 21 %, норма амортизаційних відрахувань – 25 % річних.

Сума початкових витрат становить 378200 грн.; вартість нового обладнання – 350 000 грн.; пакування та перевезенім – 250 грн.; монтаж – 1280 грн.

Віднявши суму початкового доходу (127 000 грн.) від суми початкових витрат отримаємо початкову вартість інвестицій підприємства у реалізацію проекту – 251200 грн.

Таблиця 1

Визначення початкової вартості придбання нового обладнання

Початкові витрати	Сума	Початковий дохід	Сума
Ціна нового обладнання	350 000	Дохід від продажу старого обладнання	127 000
Додаткові витрати:			
– пакування та перевезення	250		
– монтаж	26670		
Податок з продажу старого обладнання	11 100		
Усього початкових витрат	378200	Усього початкового доходу	127 000
		Початкова вартість проекту	251200

Велике значення має економічне обґрунтувати інвестиційного проекту, пов'язаного з новими капітальними вкладеннями. У практиці планування капітальних вкладень існують певні показники, які дають можливість приймати рішення щодо інвестиції. Найголовнішими з них є: період окупності інвестицій; середня ставка доходу; чиста теперішня вартість; індекс рентабельності (прибутковості); внутрішня ставка доходу.

Період окупності інвестицій – це кількість років, потрібних для покриття всіх витрат на інвестиційний проект. Якщо період окупності прийнятний для підприємства, проект буде схвалено. При порівнянні двох або більше проектів, перевага надається проектам з коротшим періодом окупності.

Провести диверсифікацію ринків збуту продукції рослинництва з внутрішнього ринку на зовнішній можливо при створенні крупнолотових партій зерна чи насіння соняшника завдяки кооперування аграрних товаровиробників. У нашому випадку при зміні цін на зерно озимої пшениці та соняшника з внутрішніх на зов-

нішні та з урахуванням додаткових витрат на збут, інвестиційний проект має строк окупності два з половиною роки. Однак слід зауважити на наявність певного ризику при запропонованому інвестиційному проекті. При оцінці доцільності інвестицій необхідно врахувати певні ризики. Очікувані грошові доходи можуть несподівано зрости або зменшитися. Цьому можуть сприяти такі фактори: зменшення або збільшення ставок, під які інвестуються майбутні грошові потоки; підвищення собівартості товарів, продукції; втрата позицій на ринку.

Висновки та пропозиції. Головною метою діяльності аграрних підприємства є отримання прибутку шляхом виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки, реалізації та здійснення інших видів діяльності.

Забезпечення високих темпів зростання ефективності сільськогосподарського виробництва пов'язане з необхідністю самостійного виходу аграрних товаровиробників на зовнішні ринки продукції рослинництва. Для цього необхідні: кардинальне вдосконалення організаційних форм господарювання за рахунок кооперування у сфері маркетингу; підвищення культури землеробства; ефективніше використання землі, виробничих засобів, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; зростання продуктивності і поліпшення якості праці, економне і бережливе використання всіх ресурсів.

Список використаних джерел

1. Дергач І. В. Економічна сутність та шляхи розвитку інтенсифікації аграрного виробництва. // Економіка АПК, 2005. – № 6.
2. Кушнір І. В. Економічна оцінка інтенсифікації виробництва продукції рослинництва в Україні. // Економіка АПК, 2005. – № 5.
3. Олійник О. В. Методичні підходи визначення беззбиткового виробництва сільськогосподарської продукції. / О. В. Олійник. Г. О. Олійник.// Економіка АПК : журнал. – 2008. №2. – с. 61–68.
4. Ткаченко В. Г., Наумов Ю. Ф. Эффективность хозяйствования в пореформенный период в сельском хозяйстве Луганской области. // Экономика АПК, 2003. – № 7.
5. Олійник О. В. Методичні підходи визначення беззбиткового виробництва сільськогосподарської продукції. / О. В. Олійник. Г. О. Олійник.// Економіка АПК : журнал. – 2008. № 2. – с. 61–68.

Annotation. *The article is about the results of study of a typical agricultural enterprise in Lugansk region to attract investments to replace equipment for the grain machinery complex in order to bring quality of grains and sunflower seeds to the standards of the World Trade Organization. The aim of the research is to substantiate the results from changing the internal sales market for products into external one when using efficient innovative investment strategies of agricultural enterprises*

Key words: *innovation, investments, efficiency, sales markets, strategy development, project.*